

ÉPÍTÉSZ KÖZLÖNY

A MAGYAR ÉPÍTÉSZ KAMARA ÉS A MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK HAVI TÁJÉKOZTATÓJA

1 6 8

2 0 0 7 . j a n u á r

A MAGYAR ÉPÍTÉSZ KAMARA HÍREI

A MÉK Elnökségének határozatai
 A MÉK Elnökségének hírei
 A MÉK Elnökségének eseménynaptára
 A MÉK Külügyi Munkabizottságának hírei
 „A közösség birodalma – A várostervezés és a felújítási programok hatása a városi környezet minőségére”
 Helyesbítés
 Beszámoló az ACE közgyűléséről
 A MÉK Műemlékvédelmi Tagozatának hírei
 Tájékoztatás
 Kortárs Építészeti Központ – KÉK

ÉPÍTÉSÜGYI JOGSZABÁLYOK

Jog – Kötelesség – Szabály – Figyelem
 Javaslat a településrendezési tervek elkészítésére alkalmas (legalkalmasabb) tervező (csoport) kiválasztására, közbeszerzési eljárás keretében

A MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE HÍREI

Szemelvények a MÉSZ 2006. november 23-i elnökségi ülésének témáiból
 Ami történt ... MÉSZ eseménynaptár (november)
 Ami történni fog... MÉSZ eseménynaptár (január)
 Házunk tája
 MÉSZ-könyvtár
 Könnyű írárok – egy építész tollából
 Nyári iskola 2006 Batumi (Grúzia)

KÖZLEMÉNYEK

Virtuális égbolt tervezőknek
 Pécsi konferencia- és koncertközpont nyílt építészeti tervpályázat felhívása
 Felhívás
 Közlemények

A Magyar Építész Kamara Elnökségének határozatai

A MÉK Elnöksége egyhangúlag az alábbi határozatot hozta:

28/2006. (XII. 8.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége felkéri a Jogi Munkabizottságot, hogy vizsgálja meg a MÉSZ javaslatát a MÉK Építőművészeti tagozatának létrehozására.

A MÉK Elnöksége egyhangúlag az alábbi határozatot hozta:

29/2006. (XII. 8.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége az Ybl-díjra Gettó Tamás, Nagy Béla, Nagy Iván, Rostás László és Winkler Barnabás jelölését támogatja.

A MÉK Elnöksége egyhangúlag az alábbi határozatot hozta:

30/2006. (XII. 8.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége úgy határozott, hogy nem kívánja módosítani a jelenlegi tagdíj összegét 2007. évre vonatkozóan.

A MÉK Elnökségének hírei

Kaszab Ákos, a MÉK Elnökségének rendes tagja 2006. november 30-ával elnökségi tagságáról lemondott túlerhelt tervezői munkájára való tekintettel.

A MÉK Elnöksége a lemondást elfogadta és ezúton is megköszöni Kaszab Ákos kitartó, kiváló alkotó szellemi munkásságát és kéri, hogy

szakértőként továbbra is támogassa az elnökség munkáját. Kaszab Ákos a felkérést elfogadta.

Az elnökség felkérte Borbély Lajost, a Tisztújító Küldöttgyűlés által megválasztott – legtöbb szavazatot kapott – pótagot, hogy rendes tagként 2006. december 8-tól vegyen részt az elnökség munkájában.

A MÉK Elnökségének 2006. november–decemberi eseménynaptára

Időpont	Meghívó fél	Helyszín	Téma	Résztvevők
Nov. 2.	Kováts Gábor	MMK Székháza	Magyar Mérnök Kamara Elnökségi ülése	Eltér István
Nov. 6.	Eltér István	Építészek Háza	Kiselnökségi ülés	elnök, alelnökök, titkár
Nov. 7.	Palánkai Tibor	Építészek Háza	Oktatási/Továbbképzési Bizottság ülése	bizottság tagjai
Nov. 7.	Noll Tamás	Építészek Háza	Külügyi Munkabizottság ülése	bizottság tagjai
Nov. 9.	dr. Hajnóczy Péter	Építészek Háza	Jogosultsági vizsga konzultáció	előadók, vizsgázók
Nov. 13.	Hőnrich Henrik	Kós Károly-terem	Budaörsi 24 tantermes iskola pályázati kiállítás	kiállítók, meghívottak
Nov. 14.	Marosi Miklós	Építészek Háza	Felügyelő Bizottság ülése	bizottság tagjai + meghívott Körmendy János és dr. Hajnóczy Péter
Nov. 14.	dr. Hajnóczy Péter	Építészek Háza	Diplomaazonosító Munkabizottság ülése	bizottság tagjai
Nov. 15.	O. Ecker Judit	Építészek Háza	Belsőépítészeti Tagozat tagozat gyűlése	tagozat tagjai
Nov. 16.	dr. Fiala István	Építészek Háza	Településtervezési Tagozat vezetőségi ülése	tagozat vezetősége
Nov. 16.	V. ker. Önkormányzat	V. ker. Polgármesteri Hivatal	Reitter Ferenc-díj átadása	Eltér István
Nov. 16.	dr. Hajnóczy Péter	Építészek Háza	Jogosultsági vizsga	vizsgáztatók, vizsgázók
Nov. 16.	Szalay Tihamér	Építészek Háza	Etikai Bizottság ülése	bizottság tagjai
Nov. 20.	Hőnrich Henrik	Kós Károly-terem	XXIII., Molnár-sziget; I. Petermann bíró u.-i tervpályázat kiállítása	kiállítók, meghívottak
Nov. 22.	Kováts Gábor	MMK Székháza	MMK Elnökségi ülése – díjszámitás egyeztetése	Eltér István, Noll Tamás
Nov. 23.	dr. Hajnóczy Péter	Építészek Háza	Tagfelvételi Munkabizottság ülése	bizottság tagjai
Nov. 23.	dr. Hajnóczy Péter	Építészek Háza	Jogosultsági vizsga konzultáció	előadók, vizsgázók
Nov. 24–25.	Eltér István	Dobogókő	Kihelyezett Elnökségi ülés	Elnökség tagjai
Nov. 27.	Csontos Csaba	Építészek Háza	É1 Szakmai Minősítő Munkabizottság ülése	bizottság tagjai
Nov. 28.	Eltér István	Építészek Háza	Magyar Szakmai Kamarák Szövetségének ülése	Szakmai Kamarák elnökei, dr. Gáts Andrea
Nov. 28.	dr. Hajnóczy Péter	Építészek Háza	Diplomaazonosító Munkabizottság ülése	bizottság tagjai
Nov. 28.	Palánkai Tibor	Építészek Háza	Oktatási/Továbbképzési Bizottság ülése	bizottság tagjai
Nov. 29.	dr. Czédenyi Piroska	Építészek Háza	Műemlékvédelmi Tagozat taggyűlése	Tagozat tagjai
Nov. 30.	dr. Hajnóczy Péter	Építészek Háza	Jogosultsági vizsga konzultáció	vizsgáztatók, vizsgázók
Nov. 30.	Szalay Tihamér	Építészek Háza	Etikai bizottság ülése	bizottság tagjai
Dec. 1.	dr. Reischl Gábor	Építész Pince	Építész Pince felújítás utáni megnyitása	MÉS-Z-MÉK-BÉK Elnökségei
Dec. 1.	dr. Aczél Gábor	MUT Székház	MUT 40 éves Jubileumi Közgyűlése	Eltér István
Dec. 8.	Eltér István	Építészek Háza	Elnökségi ülés	Elnökség tagjai
Dec. 8.	Eltér István	Építészek Háza	Kiselnökségi ülés	elnök, alelnökök, titkár
Dec. 11.	Vajai Tamás DLA	Építészek Háza	Kamara Ügyészek Országos Bizottsága ülése	Bizottság tagjai
Dec. 12.	Palánkay Tibor	Építészek Háza	Oktatási/Továbbképzési Bizottság ülése	Bizottság tagjai
Dec. 12.	Tanács Lajos	Építészek Háza	É2 Szakmai Minősítő Munkabizottság ülése – meghallgatás	Bizottság tagjai
Dec. 12.	Kováts Gábor	MMK Székháza	MMK elnökségi ülése – rendelet egyeztetése/ műszaki ellenőrök, felelős műszaki vezetők	Eltér István, Vajai Tamás
Dec. 12.	Noll Tamás	Építészek Háza	Külügyi Bizottság ülése	Bizottság tagjai
Dec. 13.	dr. Reischl Gábor	Építészek Háza	Kotsis Iván-emlékérem átadása	MÉS-Z-MÉK-BÉK-díjazottak, meghívottak
Dec. 14.	dr. Fiala István	Építészek Háza	Településtervezési Tagozat vezetőségi ülése	tagozat vezetősége
Dec. 14.	Dr. Lampert Mónika miniszter	Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium	Kós Károly-díj átadási ünnepség	Díjazottak, meghívottak
Dec. 18.	Szalay Tihamér	Építészek Háza	Etikai Bizottság ülése	Bizottság tagjai
Dec. 18.	Csontos Csaba	Építészek Háza	É1 Szakmai Minősítő Munkabizottság ülése	Bizottság tagjai
Dec. 19.	Palánkai Tibor	Építészek Háza	Oktatási/Továbbképzési Bizottság ülése	Bizottság tagjai

A MÉK Külügyi Munkabizottságának hírei

„A közösség birodalma – A várostervezés és a felújítási programok hatása a városi környezet minőségére”

URBACT Hous-Es Network konferencia és ACE munkabizottsági ülés Milánóban 2006. november 30.–december 2.

Először magáról az URBACT programról és speciális hálózatról, a Hous-Es Networkről:

A városok a legbonyolultabb kifejezésformái az emberi településeknek, olyan kiterjedt koncentrációi a népességnek, a lakóközösségeknek és a funkcióknak, hogy formálni képesek a társadalmat. Mint lakóhelyek és munkahelyek, mint a kultúrák találkozási pontjai, mint a gazdasági kapcsolatok színterei az európai városok is központi szerepet játszanak a gazdasági növekedésben és versenyben, a munkahelyteremtésben. Ugyanakkor sok nehézséggel néznek szembe: egyenlőtlen városi fejlődés, gazdasági és társadalmi lesüllyedés, a környezet állapotának romlása, bűnözés, a társadalmi kapcsolatok lazulása...

Az URBACT a városfejlesztés és a közösségi élet feltételeinek javítása érdekében, az együttműködés modelljeként szolgál. E tekintetben az URBACT elsősorban olyan városi területekkel és azok problémáival foglalkozik, amelyeknél magas a munkanélküliség, elterjedt a bűnözés, nagy a városi szegénység, lepusztult a városi környezet és alacsony a közösségi szolgáltatások színvonala. Ennek megfelelően a városok megújítása az egyik központi eleme az URBACT programnak.

Az URBACT egy Közöségi Kezdeményezési Program (EU), amely elősegíti a tudás és a jó gyakorlati tapasztalatok összegyűjtését és elterjesztését az említett problémákkal küzdő városok szakértői számára. A „tematikus hálózatok” létrehozásán keresztül a program bátorítja az együttműködést a tagállamok résztvevő városai között, megvizsgálja a kiemelkedő projekteket és az alábbi három fő célkitűzésre összpontosít:

- nemzetek közötti együttműködés elősegítése vezérprojekteken keresztül,
- a helyi politikai tapasztalatok leszűrése és új megközelítések kidolgozása a problémák megoldására,
- a különböző területeken szerzett ismeretek és módszerek elterjesztése az európai városokban.

Az URBACT speciális hálózata a Hous-Es Network, amelyet 11 európai város, 1 régió, továbbá 4 társult partner alkot, és amely a nagy lakótelepek működtetésének és megújításának vizsgálatát tűzte ki célul. Ennek a hálózatnak két magyar tagja is van: Budapest XXI. kerülete Csepel és Dunaújváros, társult partnerként pedig a hálózat munkáját segíti az „Építészek Európai Tanácsa” (ACE).

A konferencia késő estébe nyúló nyitóelőadását egy New York-i illetőségű amerikai professzor, a Yale Egyetem tanára, Alex Garwin tartotta: „Különbségek és hasonlóságok a lepusztult szomszédsági egységek és nagy lakótelepek újraélesztésében” címmel.

Előadásában amerikai városok példáin keresztül mutatta be a revitalizáció lehetséges formáit, a sikeres akciókat és a kellemetlen tapasztalatokat egyaránt.

Mi a siker nélkülözhetetlen amerikai feltétele?

- Az adott szituációnak legmegfelelőbb, a sikeres megvalósítást elősegítő stratégia.
- Pénzügyi szempontból legfontosabb a lakók igényeihez való rugalmas alkalmazkodás és versenyképes árak a rivális területek áraival szemben.
- A közösségi terek látványos megújítása fontos, de nem kell feltétlenül erőltetni, ha az emberek már nem képesek azt megfizetni.
- A támogatások változatossága alacsonyabb árakat és nagyobb lakáspiacot eredményezhet.

16 emeletes lakóház a Gratosoglio lakótelepen

- A revitalizáció során ki kell használni az adott helyben rejlő lehetőségeket és alkalmazkodni kell a terület karakteréhez.
- A különböző területek az épületek jellegétől függően különböző lakókat vonzanak, melyet szem előtt kell tartani.
- Azoknak a szomszédsági egységeknek a felújítása sikeres, amelyeknél figyelembe veszik a helyi adottságokat, a piac követelményeit és az épületállomány jellegét.
- Az egyes területek megújítása pénzügyileg elképzelhetetlen jelzőlogóhitelek felvétele nélkül.
- A revitalizáció nem lehet spontán folyamat, határozott elképzelést és vezetést kíván.
- A kiválasztott területek felújítása időt vesz igénybe és a végrehajtásban hosszú távon kell gondolkodni.
- Nem szabad tétlenül figyelni a környezet leromlását, mert az költséges beavatkozásokat eredményez.
- A jó példákból tanulni kell és ezek segítségével a közreműködők sikeres felújítási stratégiákat dolgozhatnak ki.

Következő napon Milánó egyik 18 000 fős nagy lakótelepét, Gratosogliót látogattuk meg, ahol éppen a lakóépületek energiatakarékos hőszigetelése folyik. Megdöbbentő volt hallani, hogy a 16 emeletes betonépületek falai eddig egyáltalán nem voltak hőszigetelve...

Az önkormányzat szociális lakásügynökségének vezetője egy rögtönzött „workshop” keretében mutatta be a lakótelepi felújítás programját, az egyik lakóépület földszintjén működő kis közösségi központban. Megtudtuk, hogy sokan régóta itt élnek és igen erős a kötődésük. Egy

váratlanul betoppanó kíváncsi idős hölgy meghallván az angolul folyó diskurzust, indulatosan kijelentette, hogy ha ő nem ért semmit, itt bárki azt mondhat, amit akar... Mindebből úgy tűnt, hogy az emberek nem túl nagy bizalommal figyelik a lakótelepen zajló eseményeket... Maga a konstrukció is meglehetősen érdekes: a kormányzati elhatározás megvalósítója és kulcsszereplője a helyi önkormányzat, a finanszírozás viszont lényegében magántőkéből történik. Joggal vetődik fel tehát, hogy hogyan érvényesül a közösségi akarat?!

A megvalósítás az épület homlokzatfelújításával (értsd: hőszigetelésével) indul, utána jöhet a közterület és az egyéb akciók, ahogy a pénz jön... Hat hónap alatt készül el nulláról egy projekt. Elhangzott, hogy hosszú távú tervezésre lenne szükség és elkelne a kormányzati támogatás is. Probléma a fiatalok elköltözése és ma már 10% fölötti az észak-afrikai bevándorlók aránya. A helyi kölyökcsapatban az olasz gyerekek kisebbségben vannak...

Délután a közlekedések meghirdetett sztrájkja ellenére is sikerült eljutni a milánói Műszaki Egyetemre, ahol a résztvevők döntően a látottakra reagáltak. A tanulságokat ismét Alex Garwintól hallhattuk:

- tudnunk kell, hogy mi nem működik (!),
- olyan analízis kell, amit az érintettek elfogadnak,
- a helyi önkormányzatnak képesnek kell lennie tanulni, mert ő a kulcsszereplője a folyamatnak,
- a bizalom kiépítése nagyon fontos, tudni kell kinek mi a feladata és ki képes azt végrehajtani,
- nélkülözhetetlen a nyilvánosság, a média szerepe,
- mindez elsősorban nem pénz kérdése,
- címszavakban: professzionizmus, dialógus, jó önkormányzat, fenntartható folyamat, fogyasztói magatartás – ezekre lenne szükség!

A konferencia záróülésére szombaton délelőtt került sor, ezen megtudtuk, hogy a 2007-13 uniós időszak beköszöntével a jövő év elején lesz egy – az ún. „quality agenda”-val – kapcsolatos konferencia Ljubjanában, hiszen ha minden igaz, jön az uniós pénz, és az erre való felkészülés nagyon fontos... Hollandia is szeretne szervezni egy URBACT konferenciát, és bemutatkozott az a régió – Province of Gelderland –, mely a hálózat holland tagja. Ebben a régióban 4 nagyobb és 4 kisebb város működik együtt annak érdekében, hogy megoldják a városaikban koncentrálódó problémákat. Módszertani ismertetést hallgathattunk meg a városok karaktervizsgálatáról, mely elsősorban a szociális helyzet felmérésére szolgál (mennyi az egy főre jutó élettér, milyen a tulajdonosi szerkezet, bérleti, támogatott szociális bérleti stb.) A hozzászólások egyértelművé tették, hogy az emberek nagy többsége nem szociális lakásban lakik, tehát mindenki számít (!), és a lakásügy nem szorítkozhat csupán a szociális lakásokkal való foglalkozásra.

Olgierd Dziekonski, az ACE vezetőségének lengyel tagja előadásában a hatékony menedzsment fontosságáról beszélt, ennek elérése érdekében fontos tisztázni, hogy hol tartunk most, mit akarunk elérni, kik a partnereink, hol van a beavatkozások határa, miért ezt az utat választottuk... Egy új pénzügyi eszközt – az ún. „JESSICA”-t – is megemlített, mely további lehetőségeket biztosít a finanszírozásban (természetesen, ahogy ez már az EU-ban szokás, ez a mozaikszó is az angol elnevezés kezdőbetűiből született).

Egy esettanulmánnyal bemutatkozott Sopot, a 39 ezer fős lengyel tengerparti üdülőhely, ahol egy 2006-ban elfogadott helyi revitalizációs program fut. Ennek keretében városi pénzből, magántőke bevonásával és uniós forrásokból újjáték fel a házakat. Egyébként Lengyelországban itt a legmagasabb a lakások ára: 1000 euró/m².

Zárásképpen Alex Garwin hangsúlyozta: mindig azt kell nézni, hogy mit lehet csinálni és nagyon fontos a bölcsesség, mert maga a döntési folyamat is pénzbe kerül!

Sétálóutca részlete

Felhívta a figyelmet arra is, hogy a revitalizáció során a lehetséges alternatívák felmutatása a szakértők feladata!

Az ACE városokkal foglalkozó munkacsoportjának értekezlete délutánra maradt, és miután a délelőtti program – ebédszünet nélkül – 3-kor fejeződött be, a jelenlevők helyszínül egy éttermet választottak, ahol munkaebéd közben zajlott az eszmecsere.

A munkabizottság tagjai egyetértettek abban, hogy nagyon fontos a szoros kapcsolat a Hous-Es Networkkel, melyet tovább kell fejleszteni, ugyanakkor úgy ítélték meg, hogy az előadásokban kevés figyelem jutott a lakótelepek és a közösségi terek építészeti dimenzióira. Ezért az ACE-nek a munkacsoporton keresztül érvényesítenie kell az építészeti minőségre vonatkozó szempontokat. Mindamellett nem egyszerű feladat az építészetre, épített környezetre, sőt a városi környezetre vonatkozó indikátorok kidolgozása.

Alain Sagne, az ACE titkára javaslata szerint esztanulmányokon, jó példákon keresztül kellene rávilágítani az építészeti minőség fontosságára. Krzysztof Bacinski, az URBACT hálózat vezető városának, Poznannak a projekt menedzsere egy közelmúltban megjelent, témába vágó dán kiadványra (Jan Gehl) hívta fel a jelenlevők figyelmét. Egyetértés volt abban, hogy a jó példák fontosak, de azokat analizálni kell és értékelhető politikai javaslatokat kellene megfogalmazni a brüsszeli döntéshozók számára.

Antonio Borghi, a munkabizottság olasz elnöke beszámolt arról, hogy kapott olyan háttéranyagokat a különböző országok képviselőitől, amelyek segíthetik az indikátorok kidolgozását.

Az ülés befejezéseként döntés született arról, hogy a munkacsoport elnöke adjon közre egy felhívást, amely alapján a tagszervezetek képviselői újabb anyagokat gyűjthetnek és küldhetnek az építészeti minőséggel kapcsolatos elvárások megfogalmazásához.

Dóm (felújítás alatt)

Sforzák palotája

Végül néhány személyes benyomás az útról és Milánóról. A kora reggeli napfényes odavezető repülőúton nagy élmény volt látni a felhők közül kibukkanó Alpok hófödte vonulatainak árnyékokkal szabdaltságot a térplasztikáját...

Majd Milánóhoz közeledve kisimult a táj és megjelentek az – egyre nagyobbak látszó – ipari épületek, raktárbázisok, bevásárlóközpontok léptékbontó lapos dobozai és az autópályák egymásba fonódó öntörvényű kigyói, jelezvén, hogy egy mai nagyváros következik.

Egyébként Milánó ősmagja – magán viselve a síkvidéki városok jellegzetességét – köralaprajzú, közepén a lenyűgöző Dómmal és ettől kissé távolabb – a „körön kívül” helyezkedik el – a világi hatalom jelképe, a Sforzák palotája.

Idén tavasszal a világ építészei Milánóra figyeltek amiatt a pályázat miatt, amit a város észak-nyugati kerületének – a Pira városrésznek – a hasznosítására írtak ki, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy itt jöjjön létre Milánó új modern negyede, ahonnan nem hiányozhatnak a felhőkarcolók sem...

Az újságok hasábjain nagy vita bontakozott ki és voltak, akik egyenesen „New Milánó”-ról cikkeztek. Aztán önkormányzati választások következtek és a jelenlegi állás szerint – a házigazdánk, Antonio Borghi tájékoztatása alapján – a meccs még nem dőlt el...

*Dr. Orosz Bálint – VÁTI Városépítési Kft.
a MÉK Külügyi Munkabizottságának tagja*

Helyesbítés

Budaörs 24 tantermes iskola országos nyílt építészeti tervpályázatának eredménye

Tisztelt Kollégák!

A tervpályázat eredménylistájának közzétételénél az előző Építész Közlönyben sajnálatos módon a 7. és 8. sz. megvétel kimaradt. Ezért most ismételt megjelentetjük a végleges eredménylistát.

Az érintettektől szíves elnézést kérünk.

Magyar Építész Kamara

Megosztott II. díj **2 100 000 Ft**

20. sz. KÖZTI RT. 1012 Budapest, Bánya u. 4–6.

vezető építész tervező: **Tima Zoltán**

szakági tervezők: Dobráter Beáta,
Görgeyné Bihary Erzsébet

munkatársak: Nagy Borbála, Bors András, Papp Éva

23. sz. Zsuffa és Kalmár Kft. 1146 Budapest, Hungária krt. 198.

vezető építész tervező: **Zsuffa Zsolt**

szakági tervezők: Szalóky Károly, Harsányi Csaba

munkatársak: Papp Glória

III. díj **1 800 000 Ft**

6. sz. Dobai Építész Iroda Kft. 1111 Budapest, Budafoki út 9–11.

vezető építész tervező: **Dobai János DLA**

szakági tervezők: Garancsy András, Rajkai Ferenc

munkatársak: Vízdzák Janka

MEGVÉTELT NYERT PÁLYAMŰVEK:

Kiemelt megvétel: **1 400 000 Ft**

19. sz. Zsuffa és Kalmár Kft., 1146 Budapest, Hungária krt. 198.

vezető építész tervező: **Kalmár László**

munkatársak: Nagy Gábor, Rehus Szilvia

17. sz. Gettoplan Bt. 7625 Pécs, Felsőhavi út 29.

vezető építész tervezők:

Getto Tamás

Helmle Csaba

szakági tervező:

Nagy László

munkatársak:

Schunk Tímea, Detkovics Anikó,
Csúcs Zoltán

Megvétel **1 100 000 Ft**

5. sz. MCXVI Építésműterem Kft., 1117 Budapest, Fehérvári út 35.

vezető építész tervezők:

Herczeg László, Somogyi Tamás

munkatársak:

Somogyi Veronika, Szőke Marianna

7. sz. Modulus-r Bt.

Érd, Alsó u. 11.

vezető építész tervező:

Rumi Imre

munkatársak:

Ruminé Kiss Éva, Jarács István

8. sz. AR2 Stúdió

7622 Pécs, Nagy Lajos király útja 8/b

vezető építész tervezők:

Orlovits Balázs, Mészöly Csaba

12. sz. Unitef 83' Zrt.

1119 Budapest, Bornemissza tér 12.

vezető építész tervező:

Szóják Balázs

szakági tervezők:

Csikász Gábor, Fok Zoltán,
Ólmosi Katalin, Molnár Kázmér

munkatársak:

Riedel Miklós, Tuss Réka,
Harmath Tamás, Nemes Bertalan

35. sz. Építészkozó Kft.,

1117 Budapest, Nádorliget u. 8/b V. em. 52.

vezető építész tervező:

Tarnóczy Tamás Attila

Beszámoló az ACE (Európai Építészek Tanácsa) közgyűléséről

Az ACE (Európai Építészek Tanácsa) november 17. és 18. között Brüsszelben tartotta évi második közgyűlését

A Közgyűlésen a szokásos napirend szerint elfogadásra került a tavaszi Közgyűlés záró jegyzőkönyve és az ACE 2007. évi költségvetése. Az Elnöki és Főtitkári beszámolókat követően a három tematikus munkaterület koordinátorai és az egyes munkacsoportok elnökei ismertették a tevékenységüket.

Az Európai Unió a 2007–2013 közötti időszakra kiterjedő 7. Keretprogramjában egy „Régiók a gazdaságos Európáért” elnevezésű program szerepel 3 milliárd eurós költségvetéssel.

Az ACE kiemelten fontos szerepet szán a források elköltésénél a minőség alapú kiválasztásnak, ezért az EU-bizottságok, a tagországok minisztériumai és a városok képviselői mellett a tagországok építész kamaráit és az ACE-t is be kell vonni a döntéshozatal folyamatába.

O. Dziekonski, az ACE elnökségének lengyel tagja javaslatára a volt szocialista országok három területi egységre osztva – „visegrádi négyek”, Balti országok és Adriai országok – egyeztető megbeszéléseket kezdeményeztek. Ennek jegyében a „visegrádi” országok 4 fős minisztériumi és kamarai képviselői 2007 januárjában Krakkóban foglalkoztak először munkaértekezletet tartani.

Több munkacsoport a Közgyűlésen számolt be munkaterv szerint befejeződő tevékenységéről, mely anyagok részletesen tanulmányozhatók az ACE honlapján. (www.ace-cae.org).

Az oktatási munkacsoport által a Folyamatos Szakmai Továbbképzésre vonatkozó, az EU egészére vonatkozó szabályzat tervezetét néhány ország kifogásolta. Elsősorban abban volt nézetkülönbség, hogy a szakmai továbbképzésre vonatkozó tervezet kötelező érvényű legyen-e vagy csak irányelvként szolgáljon. Sokak véleménye szerint nem lehet szankcionálni azon tagországok építészeit, ahol nem kötelező a Folyamatos Szakmai Továbbképzés, ezért az ACE csak irányelveket fogalmazhat meg, melyeket a tagországok figyelembe vehetnek. Olyan vélemény is elhangzott, mely szerint az építészeti tervpályázaton való részvétel is minősüljön szakmai továbbképzésnek, ezt azonban a többség elutasította.

A Kutatási Munkacsoport felhívására – melyben építész szakértőket kerestünk a munkacsoport és az ACE munkájának eseti segítésére – 5 országból 12 szakértő jelentkezett a 9 kategóriába. Öröndetes, hogy hazánkból Molnár Éva, Pandula András és Szathmáry Zsolt nyújtotta be jelentkezését. A holland és a spanyol kamara nem tartotta a szakértők ilyen formában való regisztrációját és alkalmazását megfelelő és transzparens megoldásnak, de a Közgyűlés nem emelt kifogást.

A Közgyűlés az Elnökség javaslatára új munkacsoport létrehozása mellett döntött „Szakmai tapasztalat” elnevezéssel, az ACE struktúráján belül „A szakmához való hozzájárítás” elnevezésű tematikai csoportba tartozva.

A Közgyűlés érdekes színtörténet volt az európai Humanitárius Építész szervezetek bemutatkozása. Az általában non-profit szervezetek a világ különböző elmaradott vagy katasztrófa sújtotta részein végeznek szervező, építő munkát. A közös kiképzésben részesített és azonnal bevethető speciális szakemberek a helyi körülményekhez alkalmazkodva, helyi munkaerő felhasználásával építenek átmeneti vagy végleges szállásépületet és minden egyéb építményt.

A kiküldetésre vállalkozók 40 év alattiak, míg az otthoni háttér munkát végzők gyakran visszavonult szakemberek. Az alábbi szervezetek várják akár magyar építészek vagy mérnökök jelentkezését:

Emergency Architects (F), Architecture for Humanity (AfH-UK), Humanitarian Architects (UK), Architecture without Frontiers (B).

A Közgyűlés egyhangú szavazással az ACE rendes tagjává fogadta a Bolgár Építész Kamarát és a Norvég Építészek Szövetségét.

A 2007. évi Európai Építésetpolitikai Fórum Hamburgban kerül megrendezésre április 26–27. között.

Mikó László

MÉK-MÉSZ Külügyi Bizottságának tagja
ACE Kutatási Munkacsoportjának elnöke

A MÉK Műemlékvédelmi Tagozatának hírei

A MÉK Műemlékvédelmi Tagozata 2006. november 29-én tartotta az idei utolsó tagozati ülését, mely aktív volt, azért is, mert a szokásosnál többen voltunk. A résztvevők elfogadták a beszámolót az évi munkáról, mely magán viseli az építésügy átalakítás viszontagságainak nyomát.

2005-ben a *restaurátorok* levélben megkeresték a MÉK elnökét (fal-kép-kőszobrász-fém-ötvös), hogy mivel önálló érdekképviselő felállítására nincs jogszabály szerinti lehetőségük, azért *kívánnak csatlakozni a MÉK-hez* és annak Műemlékvédelmi Tagozatához. Csatlakozási szándékuk indokolt, lévén, hogy munkájuk szorosan az épülethez tartozik, lényegesen befolyásolja az előzetes épületkutatást és az azon alapuló építész-tervezést, a helyreállítás-, és a hiteles megoldás koncepcióját, belsőépítészeti kialakításokat. Az előzetes épületkutatás állapíthatja meg a takart részleteket, az építések átalakítások folyamatának nyomát, díszítőfestések, falképek meglétét. (Elegendő erre csak néhány nevezetes példát említeni: a pesti pálos könyvtár barokk mennyezetképeinek megtalálását a 19. századi festés alatt, ugyancsak barokk falképeket a szervita, és az eredeti domonkos rendi freskókat az Angolkisasszonyok templomában, a budai Fő utcai Szt. Ferenc sebei templom szentélyében a barokk képeket.) Ennek keretében nagy jelentőségű és jogilag rendezésre váró feladat a szakszerű kutatás-restaurálás jogosultságának rendezése. Ennek érdekében a 2005. novemberi küldöttgyűlés szimpátia szavazása a megfelelő előkészítésre felhatalmazást ad a Tagozatnak. Így elkészült a restaurátorok kamarai tagsága, kamarai csatlakozásához szükséges javaslat a kamarai törvénymódosításhoz, aminek az érvényre juttatása azonban kamarai törvényhez kötött, azzal együtt léphet életbe.

A Tagozat még a 2001. évi LXIV. kulturális örökségvédelmi törvény módosításakor, 2005-ben szorgalmazta az abban szereplő *fogalmak meghatározását*, a 2005. évi LXXXIX. tv. azonban, ezt nem teljesítette. Az örökségvédelmi fogalmak meghatározásának hiánya – nevezetesen, hogy azonos tevékenységek megnevezése különbözőképpen szerepel, zavart okoz a további jogszabályalkotásokban, valamint a bírósági ügyintézésben, döntésben tévedésekre vezethet.

A fogalom-meghatározás néhány száz (lexikon cikkszerű) címszó meghatározást és szinonima szótárt jelent, elkészítéséhez a pénzügyi feltételek megteremtése szükséges és elengedhetetlen, ami eddig még nem sikerült.

Ismertetésre került a MÉK Műemlékvédelmi Tagozatának részvétele a lipcsei nemzetközi örökségvédelmi, restaurálási, konzerválási és városmegújítási vásáron a „denkmal 2006”-on. A részletes beszámoló az építész közlőny előző számában olvasható.

Tagozati kezdeményezés több műemléki védettségre volt, ezek közül érvénybe lépett a MÁV Istvántelki főműhelyre és az ELMŰ 1893-ban épült áramfejlesztő telepére a Dráva utcában.

A 2007. évi program az előzményekre alapulva folytatja a Tagozat tevékenységét, fontosnak tartja az ICOMOS ajánlására – amint ez a 2006. évi műemléki világnapon is előtérbe került – az ipari műemlékek mentésével, újrahasznosításával, regisztrálásával való foglalkozást. Itt említendő meg, hogy október 17-én volt a Szentendrei Szabadtéri Múzeumban az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tisztújító közgyűlése: az új elnök Nagy Gergely, alelnökök: Ágostházi László, Janotti Judit, Kovács Erzsébet (műemléki tagozati tagjaink), főtitkár Arnóth Ádám, tiszteletbeli elnök: dr. Winkler Gábor lett.

Ebben az esztendőben a MUT-tal együttműködve kerekasztal-beszélgetésben foglalkoztunk *Esztergom* főterével és a lipcsei kiállításon pedig bemutatásra került a BME Rajzi és Formaismereti tanszékével közösen szervezett hallgatói ötletpályázat az esztergomi királyi vár középkori lakótornyának rekonstrukciójára, melyet – amennyiben sikerül pályázati pénzhez jutni – országos tervpályázattal lehetne és kellene folytatni 2007-ben. A hallgatói pályázat nyertesének jutalmazását – a lipcsei kiállításra való kiutazást – a *Porta Speciosa Egyesület* ajándékozta.

A 103/2006 (IV. 28) Korm.rendelet kötelező képzést ír elő (melyről az építész közlőny novemberi számának 14. oldalán olvasható a tájékoztatás), ennek szabadon választható és kreditpontokat érő programjaiban a Tagozat ismertetéseket (első helyen épületkutatás és feltárás előadás-sorozat), épületlátogatásokat kíván szerepeltetni, együttműködve a Szakmagyakorlási Továbbképzési Bizottsággal.

A jobb tájékozottság érdekében az örökségvédelmi programok, épületlátogatások lehetőségeinek gyarapítását és közzétételét szorgalmazták a résztvevők, ezért kérjük, hogy a Tagozat tagjai *közöljék* – amennyiben rendelkeznek – az e-mail címüket a MÉK titkárságával: *rajnai.katalin@mek.hu*

A tagozati ülés résztvevői hangsúlyozták, hogy *nagy az építészek igénye és hiányérzete* a MÉK és ezen belül az örökségvédelmi ügyekben a pályázat-figyelés, *internetes tájékoztatás* az eseményekről, lehetőségekről, amit a MÉK-titkárság nyújthatna, s amire a mostani feszített terhelésük miatt nincs mód.

Dr. Czéthy Piroska
Műemlékvédelmi Tagozat elnöke

Tájékoztatás

Tisztelt Kamarai Tagok! A Dél-Dunántúli Gázszolgáltató Zrt. az alábbi felhívást kérte közzétenni:

Az épületeken (telekhatáron) belüli gázszelvény szabályozásának alapdokumentuma a „Csatlakozó vezetékek és fogyasztói berendezések létesítési és üzemeltetési műszaki – biztonsági szabályzata”, amely a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal honlapján talál-

ható, www.mkeh.gov.hu/muszaki_biztonsagi_engedelyezes_es_ellenorzes/nemzeti_hataskor_u_tevékenységek/gázcsatlakozó_vezetékek_és_fogyasztói_berendezések_alatt. Ezt a szabályozást egyes szolgáltatók kiegészítették területi, illetve cégspecifikus részekkel. Ezért javasoltuk – mivel a nevezett munka amúgy is tervekötös – a gépész tervezővel, illetve a területileg illetékes gázszolgáltatóval való egyeztetést.

Kortárs Építészeti Központ – KÉK

Őszi termés

Bár sokan még csak ismerkednek a Kortárs Építészeti Központ névvel és céljaival – mely igyekszik a kortárs architektúrát ismét a kulturális áramlat szerves részévé tenni mind a közönség, mind a szakma felé – ez a júniusban nyílt fiatal intézmény máris a nyolcadik sikeres rendezvényén van túl. Nemzetközi konferencia, szakmai előadások, kerekasztal-beszélgetések – ezek mindegyike nemzetközi kontextusban elemezte az építészet és urbanisztika aktuális kérdéseit, kapcsolatát, hogy ezzel is rávilágítson: külföldi kitekintés nélkül ma már elképzelhetetlen az épített környezetünkéről való gondolkodás. A közönség felé nyitásban is aktív szerepet vállaló Központ az immár két alkalommal megrendezett ún. „Városi Séták” programmal, valamint a Szoc-art elnevezésű csillárkiállítással igyekszik a városlakók érdeklődését is felkelteni az épített környezet iránt.

Diploma Díj kiállítás 2006

Diplomák nemzetközi kontextusban

De honnan indul az építés? Egy építészhallgató végső megméretése és a kezdő építész első referenciája: a diploma minden intézményben és minden országban eltérő eredményt hoz, de legfőképp más-más szellemi és szemléletbeli hátteret takar. A Központ egyik legfontosabb céljának tartja az építészeti oktatásról folyó párbeszédet elősegíteni, azt a lehető legszélesebb spektrumon bemutatni: erre szerveződött egymást követően két oktatási témájú kiállítás is, mint e diskurzus kezdeti lépése.

Elsőként az októberben tartott legkiemelkedőbb magyar diplomamunkák mustráján vonhatta le az érdeklődő tanulságot az építészoktatás hazai színvonaláról; melyhez a november 10-én indult holland diplomadíjasok négy hétig tartó kiállítása nyújt izgalmas párhuzamot. Léptékváltások, tervezői bátorság, kifinomultság és technikai felkészültség mind-mind terítékre kerültek e két hónap alatt.

Nagy Tamás, Mátrai Péter, Bodrossy Attila, Kapy Jenő, Varga Tamás

Diploma Díj kiállítás 2006

Archiprix 2006 nyertes terv előadása

Archiprix kiállítás megnyitó

Egedy Tamás, Nynke Jutten, Sabiene Thomaes, Oana Rades és Seth de Rooij

Holland Formabontás – kiállítás megnyitó

Holland Formabontás 2006 – Archiprix kiállítás

DD – Diplomadíj kiállítás 2006

2006. október 20.–november 7.

Budapest. Debrecen. Győr. Pécs. Sopron. A Kortárs Építészeti Központban 2006. október 20-án nyílt kiállítás 5 város 7 felsőoktatási intézményének legjobb építészeti diplomaterveit sorakoztatta fel, s ezzel egyedülállóan az ország minden egyes építészeti intézete reprezentálva volt diplomásain keresztül – egyetlen kiállítási térben. A diplomák mellett új képzések is bemutatkoztak, mint a pécsi településmérnökök és az idén végző első öt éves építészképzés Győrött.

Az idei diplomák közti szemeztetésen egy új színfolt is gazdagította a kiállítás palettáját: a Hollandiából indult, jövőre 4. alkalommal megren-

dezésre kerülő nemzetközi diplomadíj, az **Archiprix** 2007-ben már 4 magyar nevezettel büszkélkedhet, mely díj tavaly szinte ismeretlen fogalom volt a diplomát bíráló tanárok körében, s így akkor nevezésre sem került sor. A rangos építészeti díj köztudottan a globális mércén is kiugró koncepciójú, haladó szellemiségű diplomamunkákat díjazza a végső, shanghai döntőn. Ezen megmérettetésre résztvételt nyert tehetséges építész lányok (Fröhlich Nóra, NYME-AMI; Meditz Anna, BME; Talla Beáta Ildikó, PMMK-PTE és Varga Anikó, MOME) tervei mind kiállításra kerültek a KÉK-ben.

A tárlat nyitásként a KÉK „Vezető oktatók és vezérelvek” címmel az építészeti felsőoktatás aktuális helyzetét, dilemmáit feltáró kerekasztal-beszélgetést szervezett október 20-án 17 órakor, ahol az oktatási

Szimpózium a Városi örökség átfarmálásáról

Holland Formabontás 2006 – állófogadás

FOTÓK: KERTÉSZ MÓNIKA

programokról, a versenyhelyzetről magukat a karok vezetőit kérdezte a moderátor, Szemerey Samu.

Az építészeti karok és tanszékek képviselőit olyan neves oktatók vettek részt a beszélgetésen, mint Bodrossy Attila (SZIE), Mátrai Péter (NYME-AMI), Hübner Mátyás (PTE), Kapy Jenő (YMMF), Varga Tamás (BME) és Nagy Tamás (MOME).

Noha a bolognai rendszer kihívásaival indított a kerekasztal, az intézmények energiáit lekötő „rendszerátalakítás” dilemmáit boncolgatva; a végső kérdés sokkal inkább abban állt: mennyire képesek a nagy hagyományú karok új, kortárs szemléletű oktatás bevezetésére és mennyiben esnek áldozatul saját hírnevüknek, régi bevett oktatási módszerüknek, valamint hogyan viszonyulnak ehhez a helyzethez az újonnan egyetemi rangra emelt vidéki karok. Bár a 21. század elején a legtöbb képzési rendszert, így az építészetét is a multi-kultúra, az internetes oktatás és -hozzáférés, valamint az ezek által generált inspiratívabb tanuló környezet kiépítése foglalkoztatja külföldön, a hazai karok képviselői láthatóan értetlenül álltak eme kérdés előtt, és továbbra is a megnövekedett hallgatói létszám és a csökkenő támogatás nehézségeit ecsetelték. Valódi műteremhangulat és mester-diák viszony kialakításán egyedül a két, kisebb hallgatói létszámmal dolgozó egyetem operálhat sikeresen. Azonban hiába az utóbbi pár év alatt egyről ötre nőtt egyetemi építészképzések száma – ezek inkább egymás utódainak tűnnek, mintsem a legkülönbözőbb eszmék intézményszerűsített képviselőinek.

Azonban korántsem tekinti a KÉK negatívumként a kerekasztal-beszélgetés fenti tanulságait, hiszen ezek így a nyilvánosság felé kimondva vélhetően meghatározó lépést jelentenek egy lassú, ám hatékony folyamatban, mely az építész-oktatás fejlődését szolgálja.

Holland Formabontás 2006.

2006. november 10.–december 9.

Tavaly a BME aulájában inkább protokollárisnak tűnő rendezvényként; idén a KÉK felújításra váró téglafalai között és retró csillárai alatt, két szinten, több mint kétszáz ember részvételével szakmai-kulturális eseményként mutatkozott be Magyarországon második alkalommal a Holland Formabontás – Dutch Architecture and Design.

Míg tavaly a holland formatervezés, idén az urbanisztika a kiemelt témakör a 2006. november 10-én nyílt Holland Formabontás 2006 c. kiállításon. A megnyitó napján „A városi örökség átfarmálása” címmel szimpóziumot szervezett a KÉK, amely a négyhetes nemzetközi kiállítás bevezető eseménye, valamint az [1+1] Urban Lounge c. több-részes előadás-sorozat első estéje volt.

A városszerkezeti tradíciók és kortárs várostervezés ellentéteit, párhuzamait ennek kapcsán egy egész délutános szimpózium keretei közt boncolgatták holland előadók (Sabien Thomaes, Nynke Jutten a delfti építész karról; valamint Seth de Rooij, Oana Rades idén végzett holland építészhallgatók) és magyar tudományos szakemberek (Egedy Tamás, MTA és Locsmándi Gábor, BME). A program házigazdája és a szimpózium moderátora Emiel Lamers, Magyarországon élő holland építész volt.

Az esemény nagy érdeklődést mutatott a közönség körében, az angol nyelven tartott előadásokon, és az esti megnyitón mind megteltek a KÉK kiállítóterei.

A december elejéig tartó Holland Formabontás 2006 kiállításon bemutatásra kerülnek a holland diplomadíjasok (Dutch Archiprix 2006), valamint a megnyitón megtekinthető volt vetítés keretében a jövő évi nemzetközi diplomadíj nevezettjei a világ minden tájáról (Archiprix International 2007, Shanghai). A kiállítás kiegészítője a rövid időre a KÉK-ben is látható Atlas – the Dutch Urban Block c. tárlat volt, mely a szimpóziumnak adott megfelelő tudományos háttérrel.

Az előző havi magyar Diploma Díj 2006 kiállításához képest az első szembetűnő különbség a léptékugrás, mely nemcsak a gigantikus makettek hatása: a diplomázók itt nem riadnak meg a több ezer négyzetméteres épületek megtervezésétől sem, minthogy azok városi kontextusba helyezéséhez is több havi kutatómunkát áldoznak. Így kevésbé a legapróbb részletekre koncentráló épület a végeredmény, mint magyar társaiknál, ám a minőség kérdésének eldöntését, a magyar diplomákkal való összehasonlítás végső konklúzióját a látogatóra bízjuk.

A kiállítás december 9-ig látható, előzetes bejelentkezés alapján. Erről, korábbi és jövőbeni programjainkról bővebb információ olvasható a KÉK honlapján.

„Az építészetet el kell mozdítani a nyilvános érdeklődés középpontja felé. ... Kortárs Építészeti Központ – KÉK, új kulturális színtér Budapest. Támogasd, csatlakozz, csináld Te is.” (részlet a KÉK kiáltványából)

Kortárs Építészeti Központ – KÉK

1078 Budapest, Nefelejcs utca 26.

www.kek.org.hu

Köszönjük támogatóinknak:

Holland Királyság Budapesti Nagykövetsége, Hunter-Douglas, Luxalon, Rynart-Transports, Archiprix International, Velux, Philips, Roeleveld-Sikkes Architects Hungary Kft.

Jog – Kötelesség – Szabály – Figyelem

Törvény

Kormányrendelet

Miniszteri rendelet, vagy egyéb jogi tudnivaló

Biztatás

A vágóállatok levágásának és leölésének állatvédelmi szabályairól szóló 9/1999. (I. 27.) FVM rendelet módosításáról szóló 77/2006. (XI. 3.) FVM rendelet.

Az állatok levágásának és leölésének EU-ban elfogadott szabályozásának átvétele, azok számára, akik mostanában vágóhidat terveznek.

Az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 85/2004. (I. 19.) Korm.rendelet módosításáról szóló 218/2006. (XI. 9.) Kormányrendelet.

Az érzékeny ágazatok, a nagyberuházás, a referenciárata fogalom-pontosítása, a PM-en keresztül történő támogatások lehívásának kiszámítása, (szép képletekkel teljes melléklet!) stb.

A Gazdasági Minisztérium vállalkozási célleírányzatának szabályozásáról szóló 1/2001. (I. 5.) rendelet módosításáról szóló 77/2006. (XI. 13.) GKM rendelet.

A kis- és középvállalkozások néhány támogatási lehetőségének módosulásáról, ezek felhasználásának ellenőrzéséről.

A Felsőoktatási Minőségi Díjról szóló 221/2006. (XI. 15.) Kormányrendelet

Az intézmények adottságaik és eredményeik alapján kerülhetnek díjazásra. A Felsőoktatási és Minőségi Díj és Minőségfejlesztési Bizottság dönt a díjazottakról.

Az Alkotmánybíróság 61/2006. (XI. 15.) AB határozatában a házipénztáradóról szóló 2006. évi LX. törvényt alkotmányellenesnek nyilvánította és megsemmisítette.

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény és a a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény módosításáról szóló 2006. évi XCV. törvény.

Kereskedelmi, nemzetközivé fejleszthető reptér lett a Veszprém-Szentkirályszabadja reptér. Bekerült az erről szóló felsorolásokba. Kemping tervezésének lehetőségei és kötöttségei a Balaton-parton.

A lakosság energiafelhasználásának támogatásáról szóló 230/2006. (XI. 22.) Kormányrendelet.

Javaslom, hogy a lakásokat, felújításukat, vagy átalakításukat tervezők, nézzék meg ezt a rendeletet is, hiszen a megbízónak számíthat.

Az autópálya használatának díjáról szóló 110/2005. (XII. 23.) GKM rendelet módosításáról szóló 79/2006. (XI. 23.) GKM rendelet.

SMS-en és interneten rendelhető autópályán utazási jog rendje. Személygépkocsival a matrica díja: hetente: 2550 Ft; havonta: 4200 Ft; évente: 37 200Ft. Büntetés mértéke, adminisztrálása, gk. átíratás és a matrica viszonya, stb.

A felsőoktatási intézmények felvételi eljárásáról szóló 237/2006. (XI. 27.) Kormányrendelet.

A rendelet tartalmazza az alapképzés, a mesterképzés, a szakirányú továbbképzés és a doktori képzés felvételi rendjét és külön az eljárási díjakat.

Az alapképzésnél szól a felvételi tájékoztatóról, a felvételi eljárásról, a felvételi kérelemről, a nyilvántartásról, a pontszámításról az alapképzésre, az egységes és az osztatlan képzésre történő jelentkezés esetén, az előnyben részesítésről, a felvételi döntésről, valamint az elektromos ügyintézésről és a fogyatékkal élőkre vonatkozó rendelkezésekről. A mesterképzés a szakmai továbbképzés és a doktori képzés esetén taglalja a tájékoztatás, a felvételi eljárás, kérelem és nyilvántartás, a rangsorolás a pontszámítás és a felvételi döntés szabályait.

A Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló 2006. évi XCIX. törvény.

A Magyar Közlöny 147. számának első kötetében az érdeklődők átnézhetik.

A társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről szóló 240/2006. (XI. 30.) Kormányrendelet.
Ezek a területfejlesztési alapokból támogatandó települések.

A külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény módosításáról szóló 2006. évi C. törvény.

A külföldi diplomák elbírálásánál figyelembe kell venni a Lisszaboni Egyezményt, illetve az azt magára kötelezőnek elismerő államok esetén is alkalmazni kell.

Az EGT Finanszírozási Mechanizmus és a Norvég Finanszírozási Mechanizmus végrehajtási rendjéről szóló 242/2006. (XII. 5.) Kormányrendelet.

Ez az a Norvég Alap, amelyikből műemlékek felújítására támogatás nyerhető. Rendes uniós jellegű jogszabály 96 §-sal, pontosan szabályozva a támogatás minden feltételét. Akit illet, tanulmányozza a Magyar Közlöny 148. számában.

Az építési műszaki ellenőri, valamint a felelős műszaki vezetői szakmagyakorlás részletes szabályairól szóló 244/2006. (XII. 5) Kormányrendelet.

Az építész területi kamarák a mérnök kamarával közös névjegyzékbe a saját tagjaikat és az általuk nyilvántartottakat jegyezhetik be.

A szakmagyakorlás feltételei itt is, akár a tervezésnél a szakirányú végzettség, a szakmai gyakorlat és a jogosultsági vizsga letétele, vagy az alóla való mentesítés. A különböző szintű végzettséghez eltérő idejű gyakorlat szükséges. A jogosultsági vizsga itt is általános és speciális részből áll, s a nyilvántartásba bevezető kamara tartja. A rendelet tartalmazza az eljárás rendjét a jelentkezéstől a névjegyzékbe felvételig, illetve az abból való törlés feltételeit. Külön kitér az EGT állampolgárokra és az összeférhetetlenségi kérdésekre.

Budapest, 2006. december 5.

Körmendy János

Javaslat a településrendezési tervek elkészítésére alkalmas (legalkalmasabb) tervező (csoport) kiválasztására, közbeszerzési eljárás keretében

(A településrendezési tervek tervezőinek kiválasztása, illetve e településrendezési tervpályázat a Kbt. 27. §-a alapján tartozik a közbeszerzés hatálya alá)

I. Előkészítés:

A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (továbbiakban: Kbt.) 8. § (1) bekezdése szerint a közbeszerzési eljárás előkészítőinek a közbeszerzés tárgya szerinti szakértelemmel is rendelkezniük kell. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) 6. § (6) bekezdése megnevezi az önkormányzati főépítést, mint az önkormányzat építésügyi feladatainak – az építésügyi hatósági tevékenység körébe tartozók kivételével – előkészítőjét.

Szakmai szempontból az önkormányzat főépítésze végezheti annak a versenynek az előkészítését, amely a településrendezési terv tervezőjének – közbeszerzési eljárás keretében történő – megtalálását szolgálja.

II. Meghirdetés:

A Kbt. 41. § és a 124. § (2) d) pontja („d) szolgáltatás megrendelése esetében, ha a szolgáltatás természete miatt a szerződéses feltételek meghatározása nem lehetséges olyan pontossággal, amely lehetővé tenné a nyílt vagy a meghívásos eljárásban a legkedvezőbb ajánlat kiválasztását, így különösen a szellemi szolgáltatások ... esetében.”) szerint ez eljárás lehet nyílt, meghívásos, vagy tárgyalásos.

A településrendezés sajátosságai, a munkát elvégezni képes tervező társaságok korlátozott száma, illetve a munka jogosultságához kötöttség miatt, a meghívásos és a tárgyalásos, kétszakaszos eljárás adja meg az ajánlatkérő önkormányzat biztonságát.

A hirdetményt a Kbt. 44. és 45. §-ában szabályozottakon túl az illetékes szakmai kamara, vagy kamarák (Magyar Építész Kamara, Magyar Mérnöki Kamara) hivatalos lapjában is ajánlatos közzé tenni.

III. Ajánlatkérés és elfogadása:

1. Részvételi szakasz:

A Kbt. 66–69. és a 100–112. §-ban foglaltak figyelembevételével, a következő szakmai feltételeket kell támasztani:

- a közreműködő személyek szakmai önéletrajzai
- a felelős tervező referenciái
- a szakági tervezők referenciái
- a tervezők közösen készített referenciái
- a tervezői felelősségbiztosítás igazolása, a garanciavállalás módja
- a tervezett egyeztetési eljárás, mint a tervezés társadalmasítása, az ebben való tervezői közreműködés
- a tervezők jogosultságának igazolása
- a teljesítéshez rendelkezésre álló eszközök, berendezések, illetőleg műszaki felszereltség leírásával

A Kbt. 114. és 115. §-ban foglaltak figyelembevételével, a következő bírálati módszerrel kell az ajánlattevő megfelelőségét értékelni:

A közreműködő személyek szakmai önéletrajzai: legfeljebb 75 pont, (részletezve:)

- A felelős tervező és referenciái (benne a helyismeret elismerése, ~25%): *legfeljebb 25 pont*
- A szakági tervezők és referenciáik: egyenként: *7–10 pont, de legfeljebb 30 pont*

- A tervezők közösen készített referenciái: *legfeljebb 20 pont*
- A tervezői felelősségbiztosítás igazolása, a garanciavállalás módja: *legfeljebb 10 pont*

A tervezett egyeztetési eljárás mint a tervezés társadalmasítása, az ebben való tervezői közreműködés: *legfeljebb 15 pont*

A tervezők jogosultságának igazolása: *hiánya a jogosultsággal nem rendelkező tervező kizárását jelenti*

A teljesítéshez rendelkezésre álló eszközök, berendezések, illetőleg műszaki felszereltség leírásával: *hiánya az ajánlattevő kizárását jelenti*

A „megfelelő” minősítéshez 70 pont szükséges és egyik rész-pont sem lehet 0.

2. Ajánlattételi szakasz:

A Kbt. 54–58. §-aiban és a 120. §-ban foglalt tartalmakon túl meg kell adni, a rendezési tervek készítéséhez, a szolgáltatás sajátosságai miatt a műszaki leírás részeként az alábbiakat:

- A település vagy településrész településfejlesztési koncepcióját, vagy ennek hiányában a választott testület fejlesztési döntéseit, javaslatait – indoklással. [Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv) 2. § 17. és 27. pont].
- A korábbi, és a hatályos rendezési eszközök kivonatát.
- A tervezési területre vonatkozó szakirodalom jegyzékét.
- Az önkormányzatnál rendelkezésre álló, és a pályázó részére betekinthesítővé tett anyagok, szakági vizsgálatok (környezetvédelmi tanulmány, közlekedési vizsgálat, helyi védelem, parkolási rendelet stb.) felsorolását.
- A végleges- és az egyeztetésekre szállítandó dokumentációk minőségét, mennyiségét.
- A bírálati szempontokat és azok súlyozott számszerűsítését összevonva.
- A tervezővel kapcsolatot tartó (főépítész) megnevezését, elérhetőségét.
- Szerződéstervezetet. (Például a MÉK által kiadottak alapján.)

A Kbt. 57. § (2) b), illetve (3)–(6) bekezdései szerint az „összességében legelőnyösebb ajánlat” kiválasztásához az általánosan túl, alábbi részszerzőpontokat célszerű megadni

- **A tervezési díj mértéke a kért tartalommal** (kiadott szerződéstervezet szerint, több pályázat esetén a legalacsonyabb és a legmagasabb kizárásával is lehet számolni. Javasolt a kamarai díjszabás alkalmazása.)
  - Egyéb pénzügyi feltételek (kötér, biztosítás stb.).
  - Esetlegesen: az ajánlattevő által ajánlott többlettartalom és díja. (Ha a kiíró elfogad ilyent, a kiírásban jelezni kell.)
  - A vállalt **legkedvezőbb teljesíthető határidő és annak optimális volta**, amelyen látszik, hogy figyelembe vette a szükséges egyeztetéseket. (Az egyeztetések időpontjai, azok megszervezhetősége, az érintett államigazgatási szervek törvényben biztosított nyilatkozattételi időnek figyelembevételével. A túl rövid határidő irreális, tarthatatlan lehet!)
- A két rész összevonható, de ekkor az adható 100 pontból 75 pont szükséges a műszaki, és a referenciák által igazolt tartalomért és 25 pont a vállalási határidő, díj és garanciák megfelelőségéért. Az első részből 50 pontot kell teljesíteni az összességében „legalkalmasabb minősítéséhez” és megbízás nem adható ki 70 pont alatt.

Győr, 2006. november 12.

Körmendy János

Szemelvények a MÉSZ 2006. november 23-i elnökségi ülésének témáiból

- Dr. Reischl Gábor elnök tájékoztatást adott az elmúlt időszak eseményeiről. Tárgyalt többek között Demcsky Gábor főpolgármester úrral a főépítési pályázatról, a főépítések klubjának létrehozásáról a székházban. Találkozott a VELUX Rt. képviselőjével az „utazó pályázatok” szponzorálása ügyében.
- Kárpáti Éva gazdasági vezető ismertette a MÉSZ gazdasági helyzetét. Az elmaradt tagdíjbefizetések ügyében leveleket kell kiküldeni. Felvetődött a MÉSZ közhasznú egyesületté alakítása.
- Az Elnökség úgy határozott, hogy egyelőre nem vesz részt Művészeti Szervezetek Egyeztető Tanácsának megalapításában, de a gondolatot támogatja és nem zárja ki a későbbi csatlakozás lehetőségét.
- A kamarai építőművészeti tagozat létrehozását a MÉSZ kezdeményezi a MÉK felé. A tárgyalásokkal az Elnökség dr. Reischl Gábort és Kálmán Ernőt bízta meg.
- Az Elnökség köszönetet mondott Winkler Barnabásnak a MÉSZ-szel közösen meghirdetett, Rácz György építész életművét bemutató kiállítás megrendezéséért, amelyre a HAP Galériában került sor.

Ami történt ... MÉSZ eseménynaptár (november)

11. 09. Művészeti Szervezetek találkozója a Rátkai Klubban. Döntés született arról, hogy a következő ülésig (dec. 7.) minden művészeti szervezet, így a MÉSZ is, nyilatkozik arról, hogy részt kíván-e venni a Művészeti Szervezetek Egyeztető Fórumának megalapításában. Az ügyben elnökségi döntés szükséges. 11. 09. Csütörtöki Iskola rendezvénysorozatunk keretében dr. Bogár László közgazdász volt a Falufejlesztési Társaság vendége. A magas színvonalú előadás és az azt követő beszélgetés résztvevői megtöltötték a nagy tanácskozótermet. 11. 13. Tervpályázati ismertető és értékelés a Kós-teremben. A Budaörs 24 tantermes iskolára kiírt pályázati anyag bemutatóját ezúttal is Hőnrich Henrik építész szervezte a MÉK megbízásából. 11. 16. „Forradalom, építész, képzőművészet” c. kiállítás keretében került sor a Kévs Stúdió Galériában az Építések, Mérnökök,	Képzőművészek (ÉMK) társasága megalakítására. A vita és a hozzászólások után „Csehov szerelmei” címmel Szabó Zsuzsa és Szalóczy Pál előadásában hangzottak el részletek Csehov levelezéséből. A rendezvényen Bolberitz Henrik titkár vett részt. 11. 23. MÉSZ elnökségi ülés (szemelvényeket lásd külön). 11. 28. Rácz György építész kollégánk 2007-ben lenne 100 éves. Ennek emlékére a HAP-Galéria a MÉSZ kezdeményezésére kiállítást rendezett, amelynek megnyitására került sor ezen a napon. A kiállítást Ferkai András építész nyitotta meg. 12. 01. A megújult Építész Pince hivatalos megnyitására került sor ezen a pénteki napon. A megjelentek között köszönthetjük Fegyvernek Sándort, ÖTM fősztályvezetőt, Eltér István és Bálint Imre kamarai elnököket, Reischl Gábort, a MÉSZ elnökét, és Vincze Ákost, a Pincét üzemeltető „házigazdát”.

Ami történni fog... MÉSZ eseménynaptár (január)

01. 03–09. Az Ybl-díj 2007. MÉSZ Előkészítő Bizottsága végzi munkáját ezekben a napokban. 01. 19. Az Ybl-díj 2007. Nagybizottsága tart ülést január 19-én és 20-án.	01. 25. Az UIA-MÉSZ Szakrális Helyek munkabizottsága (vezetője: Csanády Gábor DLA) 18 órai kezdettel előadással egybekötött beszélgetést tart az Építések Háza nagy tanácstermében. A beszélgetés tárgya a korárs hazai templomépítészlet lesz. Minden érdeklődőt szeretettelvárunk!

Házunk tája

Várva vártuk az Építész Pince megnyitását október óta. És ím bekövetkezett az esemény. Bár már október közepe óta nem hivatalosan megnyílt és fogadott vendégeket a Pince, de a tényleges megnyitóra december 1-jén került sor. A meghívottak mind örömmel konstatálták a teljes megújulást: a tágas, egybenyitott termeket, a valóban EU-s színvonalon megoldott konyhaüzemet, a minden kritikát kiálló mellékhelyiségeket, a józan és ízléses belső kialakítást, bútorozást stb. A könyvesbolt egyelőre még csak könyvbemutatóval volt jelen két asztalon, de ígéretet kaptunk arra, hogy január végére a teljes berendezés is elkészül. Dr. Reischl Gábor elnök úr köszöntőjében kis „építés-történeti” visszatekintés után a Házreform Bizottság, az egyéb résztvevők és nem utol-

sósorban a felújítást finanszírozó és Lebonyolító üzemeltető munkáját köszönte meg és arra biztatott minden jelenlévőt, hogy látogassák bátran a jövőben is a Pincét. A MÉSZ és a Kamarák rendezvényeiknek egy részét itt fogják tartani, amelyek közül az elsőre mindjárt december 15-én sor kerül. A Mesteriskola portugáliai útjáról lesz vetített képes beszámoló, amelyet élőzenés koncert, majd diszkó követ.

A meghívottak a házigazda MÉSZ-nek köszönhető kulináris örömök közepette megállapították, hogy az Építész Pince nemcsak megjelenésében változott előnyére, de a vendéglátás színvonala is magasan felülmúlja a korábbi időket.

MÉSZ-könyvtár

Nyitva tartás:

hétfőn és pénteken 10–12 óráig,
kedden és csütörtökön 14–16 óráig.

Új könyvek:

Mies van der Rohe Award 2005. European Union Prize for Contemporary Architecture – a Magyar Építész Kamara ajándéka.

Ezúton mondunk köszönetet az ajándékozóknak.

Könnyű írások – egy építész tollából

Szemelvények Zoltán László gyémántdiplomás építész visszaemlékező írásaiból

Tervteljesítés, akadályközlés

„Hároméves tervek”. „Ötéves terv”. A lakásépítési tervszámokat teljesíteni kellett. Mindenáron. Lakásonként 40 000 (negyvenezer) forint-tért. A lakások átlag alapterülete 48 m² volt.

Típusházakat terveztünk, mert csak így lehetett az egyre növekvő igényt tervekkel kielégíteni. Ezeknek hangzatos neveket adtunk: pl. „kis bivaly”, „nagy bivaly”, „kis kocka”, „nagy kocka”, „csont” stb.

Takarékoskodni kellett. Hiány volt munkaerőben, anyagban. Különösen épületfával kellett csínján bánni.

Két kollégánk kitalálta a vasbeon szarufát. Kossuth-díjat kaptak érte. Az alaprajzi megtakarítás egyik „eredménye” a zsákszoba volt. (A hálósobába csak a nappalin át lehetett bemenni, így kisebb lehetett az előszoba.)

Az építővállalatoknak nem volt könnyű dolguk a tervteljesítéssel, a rájuk kiszabott határidőkkel. Esetleges késéseikre már a munkakezdés előtt alibit kerestek. Ez volt az „akadályközlés”. Ilyen volt például (a munkakezdés előtt), hogy a tervdokumentáció nem tartalmazza a kéményfedő részletrajzát.

Az „akadályközlés”-nek nevezett felelősségelhárításnak az lett az eredménye, hogy – a tervezőiroda által kiadott – néhány ház teljes tervdokumentációjának szállításához egy egész teherautó kellett.

Pedig akkor a vállalatunk évi 12 000 lakás árának megfelelő értékű tervet adott ki.

Budapesten nagyon sok foghíjat terveztünk. A Rákóczi út árkádosítása is ekkor foly. Kár, hogy abbamaradt.

Nyári iskola 2006 Batumi (Grúzia)

A kulturális örökség természeti katasztrófák elleni védelme

Unottan kattintgattam a fórumon, félálomban találtam rá az UIA és a MÉSZ felhívására: Grúzia meg oktatás, örökség meg kultúra, katasztrófa meg természet, ráadásul mindez nagyrészt ingyen!

Áh, de hát mégis mi közöm van nekem ehhez?

Semmi.

Na, innentől kezdett érdekelni.

Grúziát még csak-csak belőttem a világtérképen, pár hasznosnál hasznosabb lexikális infó is bevillant, aztán ennyi. A természeti katasztrófák mibenlétét végképp teljes homály fedte; a tartó tanszék vitrinjének kifakult képei mellett csupán discovery-s emlékeimre támaszkodhattam. Egyre határozottabban éreztem, hogy ezt a két hetet Batumban nekem találták ki. Másnap hívtam a kamarát.

Nem mondhatnám, hogy óriási tolongás lett volna: a meghirdetett két helyre csupán hárman neveztek, a hosszadalmasra sikeredett jelentkezési herce-hurca végére pedig csak jómagam maradtam. Így meglepő módon végül engem delegált a MÉSZ a magyar résztvevőnek fenntartott helyre. Már a levélváltások során kiderült, hogy körülbelül mire számíthatok odakint. Nem tévesztett meg a precíz órarend, a tantárgy- és egyéb listák sora, sejthető volt, hogy szervezésben nem a német mintát követik. Batumi Budapest mindössze 2100 km, mégis borzasztó macerás úti cél. Reptere van ugyan, manapság mégis nagyrészt zárva tartják. Felújítják. Állítólag. Húzódik egy ideje. Kinek-kinek maradt tehát a buszozás, vonatkozás, nekem éppen egy hosszúra nyúlt várakozás a kelet-törökországi Trabzonban. Naivan azt hittem, hogy a reptérről kilépve előnt majd a hamisítatlan Kelet, a fekete-tengeri kikötők minden ízével, illatával, de csalódnom kellett.

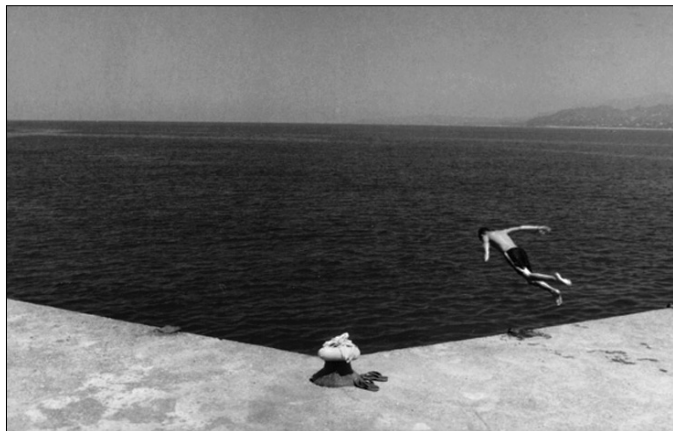
Isztambul lenne Európa határa?

Egyszer talán az lehetett. Ma már jóval messzebb kell utazni, hogy Ázsiát megtaláljuk. Trabzon ma elkerülőútak, épülő autópálya, forgalmi csomópontok, lakónegyedek, egyetemi város, jólfésült bevásárlóutcák, szupermarketek egyvelege. Már csak a part menti ütött kopott vurstli a cél-lövöldével, a kesze-kusza ház fonatok, pillér és antenna erdők, a fekete tűzfalak, a halpiac és a ráérős tempó mesélnek a múltból. Estére visszabattyogtam a reptérre, hogy az előzetesen leegyeztetettek szerint csoporttársaimmal találkozam. Kávészás, vízumügyintézés és egyéb formasságok után éjfél körül már neki is vághattunk az előttünk lévő majd 6 órát felemészítő 240 km-es buszozásnak. A határ – pláne hajnali fél 4-kor félelmetes volt. Az egykor szigorúan zárt terület ma forgalmas átkelőhely, a bürokrácia és a rácsok, átvizsgálófolyosók és terelőkapuk viszont mit

sem változtak. Kicsit megszeppenve léptünk hol jobbra, hol balra, míg sofőrünk hihetetlen energiával magyarázott, kevés látványos eredménnyel járt-kelt a tucatnyi egyenruhás között. Igazi áttörést a hatóságnak kiosztott ásványvíz és sütemény adagok hoztak, felgyorsultak az események, és pillanatok alatt át is csúszunk Grúziába. Fél ötre értünk Batumba. A szovjet múlt még aznap este ezernyi részletben megmutatta magát. Szállodánk egy Balaton-parti, vállalati üdülő hangulatát árasztotta, folyosó végi pihenősarok V. I. Lenin asztali képével, vörös műbőrfotelek, rugós vaságyak, sárga falicsempé, lambéria, linóleum. Egészen otthon éreztem magam. A következő két hét alatt bőven volt időm megismerni a várost és lakóit, és bár egy perccel tovább nem bírtam volna maradni, kezdeti szimpátiám csak tovább erősödött. Az országot grúz csoporttársaim jelentették, nem volt célom a Lonely oldalait pipálni, Batumit szinte el se hagytuk, mégsem volt hiányérzetem. Furcsa helyzetbe kerültem: mintha Magyarországot valaki két hét Siófoki nyaralás keretei között szeretné megérteni. Kérdéses, milyen kép élne a fejében Szabolcs Isten háta mögötti falvairól. Épp ezért óvatos voltam, most mégis megpróbálom benyomásaimat, az átbeszélt éjszakákon hallottakat és az olvasottakat összeszedni.

Grúzia korábban a szovjet utódállamok egyik leggyorsabban fejlődő országának számított, a Szovjetunió összeomlása után azonban az átlagosnál is nagyobb volt a gazdasági visszaesés. Háború utáni hangulat fogadott. Magára hagyott, kibelezett, málladozó szovjet épületmonstrumok, agyonbuhéralt lakótoronyok. Az 1992-es függetlenségének kivívása

óta az oroszok távozásán kívül sokáig semmi sem történt, a rendszer maradt a régi, a fellendülést megakasztották a belső etnikai konfliktusok, a széles körű korrupció és a jogrendszer hiányossága. Négy éve a fiúknak még verés járt a hosszú hajért, a rendőrt jobb volt elkerülni. Kevés fiatal srác úszta meg gyerekkorát Tbilisziben késelés nélkül. A munkamorál sem változott, a magára maradt ország mintha elfelejtett volna saját értékeire vigyázni, nagyot öregedtek az elmúlt másfél évtized alatt. Súlyosan érintette őket az olcsó szovjet energiaszállítások megszűnése, a kereskedelmi kapcsolatok megromlása is. Gazdasági függése mai napig fennáll. Demokrácia körülbelül 2 éve van az országban, viszonylagos stabilitást ez az utóbbi pár év hozott. Szép lassan megindult a tőke beáramlása, az oroszok mellett az amerikaiak érdeklődése a legerősebb, akik az egyre bizonytalanabb közel-keleti olajforrások kiváltására óriási politikai és pénzügyi tőkét helyeznek az országot átszelő, török partokra tartó köolajvezeték megépítésébe.

Batumiban a tengerparti épületeket ma kazah befektetők alakítják luxus-szállodákká. Éles a kontraszt: a parti sétány szökőkutas-vonulós köveitől pár lépésre családok élnek a szabadban az óriáskerék árnyékában, a felújításra váró, szerkezetig lecsupaszított házak továbbra is otthonok. Döbbenetes röntgenkép, nincstelen lakóik – az új rendszer egyértelmű vesztesei – visszasírják a kommunizmust. Sokan a lemondott Eduard Sevardnadze elnököt és tizenegy éves uralmát okolják azért, hogy az ország gazdasági összeomlásba szédült. A Nemzetközi Valutaalap mindaddig megtagadta a hitelnyújtás lehetőségét, amíg Sevardnadze korrupcióval és adócsalással összefonódott kormánya volt hatalmon.

Az oroszokat tisztelik, és egyben félik is.

Az alig több mint 5 milliós kis országra állandó fenyegetettséget jelent az anyaország. Abházia és hovatarozása napi téma, már ma nem ajánlatos grúzként Szocsiba hajózni, a helyzet pattanásig feszült. Vállvonogatva mesélik, hogy egy esetleges háború senkit nem lepne meg, már hozzászoktak a folyamatos nyomáshoz. Szomszédaikkal egyébként jól megvannak, a magyarokat meg egyenesen áldják az Ikarus csodáért.

Büszkék és makacsok, kultúrájuk szent, a nő úgyszintén. Nem egyszer, nem kétszer megkaptam a leckét az eldugott kaukázusi lét íratlan szabályairól, a bor fontosságáról, és a külön fejezetet megérvő pohárköszöntőről. Inni azt tudnak, talpán legyen cseh, török és magyar, ha tartani akarja velük a versenyt. Ellátásunkra nem lehetett panasz, szinte már kínosan ügyeltek kényelmünkre, még taxinkat sem hagyták fizetni. A tengerparti pancsolás és a városi barangolás hétköznapijaiba rendszert csak a workshop hozott. Nem indult zökkenőmentesen, előfordult, hogy két dia között kellett termet, városrészt cserélnünk, a számtalan technikai problémáról nem is beszélve. Mindezek ellenére – visszagondolva – rengeteget nyújtott a tanfolyam, és itt nem csak az előadások olykor száraz ismeretanyagára gondolok. Azt, hogy Nyugat-, Dél-Európában, Skandináviában hogyan megy az építészedi, többé-kevésbé el tudtam képzelni, de, hogy tőlünk keletre, pláne Grúziában mi a helyzet, arról halvány gőzöm sem volt.

Az UIA részéről utolsó pillanatban megérkezett anyagi támogatás korlátozta házigazdáinkat, ezért a 2004-es törökországi folytatásának szánt grúz nyári iskola csak félgőzzel futhatott. Csoporttársaim grúzok, törökök, csehek, macedónok voltak, elsősorban nekik és persze tanárainknak köszönhetem, hogy bepillantást nyerhettem ezen országok oktatási, és munkamódszerébe. Megintcsak másra számítottam: már az Isztambuli reptéren a kezembe akadt egy lakópark szórólapja annak rendje és módja szerint a megszokott számítógépes rendekkel, Batumiban épül az új függönyfalas pláza és irodakomplexum – az építész legnagyobb bánatára úszómedence nélkül – a grúz irodákba ugyanazok a folyóiratok, tervező és grafikai programok jutnak el, mint a világ bármely más irodáiba. A 70-es, 80-as évek porlepte orosz szaklapjai ma már csak engem érdekeltek. A munkában nem kellett megfeszülni, az elvárásokhoz mérten ráérősen, mediterrán tempóban haladtunk, amitől egyébként időnként kifejezetten falra másztam. Feladatainkat két csoportban végeztük (város és épülettervezési szekció), nagyrészt a rendelkezésünkre bocsátott stúdiókban, előadásaink többnyire fedték egymást. Ennek a két hétnek nem volt, nem lehetett célja szakemberek képzése, elsősorban a „földrengéstudatos” gondolkodást hangsúlyozta. A Marseilles-ben tanító cseh származású Milan Zacek minimális képletmennyiséggel, viszont annál több szemléletes kísérlettel mutatott rá az építész szerepének fontosságára. Meglepett, hogy gyakran lényegtelennek tűnő apróságokon múlik egy-egy ház sorsa. Stúdiómunkánk egy meglévő épület felméréséből, analizálásából, és szerkezeti megerősítésének javaslatából állt. Mindez persze elvi síkon zajlott, tekintve – hogy bár Grúzia erősen földrengés-veszélyeztetett terület – Batumiban ennek vagy egy cunami bekövetkezésének az esélye gyakorlatilag nulla. A munkaközi állapotokat még félidőben bemutattuk a városházán egybegyűlteknek, a végső prezentációra aztán összesereglett Adzsária apraja-nagyja, sőt a média is tiszteletét tette. A fő attrakciót a várostervezési csapat munkái jelentették; feladatuk a volt vasúti területek revitalizálása volt, a téma orosz vezetője saját anyanyelvén tartotta meg a tervek bemutatását. A grúzoknak ez semmiféle kellemetlenséget nem okozott, nekünk valamivel többet: egy árva szót nem értettünk. Nem tudtuk mire vélni a történeteket, aztán szép lassan világossá vált, honnan fúj a szél. Értékes a terület, pláne az lenne, ha a város felébredne csipkerózsika álmából és kihasználná adottságait, reptere újra gépeket fogadna európai nagyvárosokból. Nem csoda hát, hogy az UIA, a figyelem és a sajtó hátszelét kihasználva egy-egy grúz, illetve orosz iroda munkához szeretne jutni. Mégis jólesett volna a leadást követő kapkodás után kicsit jobban belelátni egymás munkáiba.

A 2004-es Izmiri iskola előadásainak, munkáinak anyaga könyvvé állt össze, a szerkesztő Emine M. Komut, ha ideje engedi, szeretné hasonló formába önteni a 2006-os év eseményeit is. Tőle hallottuk a 2 évvel ezelőtti török földrengés központjának érdekes aktuális híreit is: a rommá dőlt belvárostól kilométerekre épült fel a város új lakónegyede, a 225 ha-os terület 90 m²-es összkomfortos lakásai 140 \$-os négyzetméteráron találnak gazdára. (Ez nem csak nekünk hihetetlenül olcsó.) Itt is megindult tehát a szűkös belváros a külső területekre, aztán majd lehet ingázni, meg dugóban ülni.

A hazaút talán még hosszabbra sikerült, mint a kiutazás. Gondoltam, buszozok Trabzonig. A határon vártam plusz 3-4 órát a Bakuból Isztambulba tartó járatra, a határőrök azonban megnyugtattak, hogy felesleges az órát néznom. Ezen a transzkaukázusi vonalon más szabályok vannak érvényben. A gépemet nem szerettem volna lekésni, így nem maradt más, mint a búcsú a delfinektől, a gyaloglás, stop meg taxi, végül a buszozás. A pár éve még gazdasági összeomlás szélén álló ország ma bizakodóbb, kinti barátaim is optimisták, én meg még kíváncsiabb lettem. Már itthon, újra a net előtt üldögélve azon gondolkodom, hogy vissza kéne menni Grúziát megismerni.

Barcza Gergely
építész

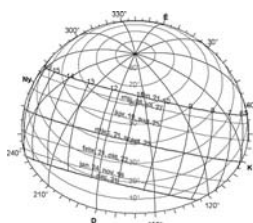
Virtuális égbolt tervezőknek

Sokévi munkával létrejött egy számítógépes program, amellyel kiküszöbölhetők a fáradságos térbeli bonyolult szerkesztések a napfény-behatolás, vagy árnyékvetés megvizsgálásához. Segítségével már a tervezés időszakában aktívan alakíthatók a fény-árnyék viszonyok minden olyan tevékenység területén, ahol a napfénynek szerepe van. A Nap látszólagos mozgást végez az égbolton, amelynek nyomvonala, az úgynevezett nappálya megrajzolható. A nappályák földrajzi helytől függően változnak. A képzeletbeli égbolt a Föld bármely szélességi köre fölött megrajzolható a program segítségével akár térbőlileg, akár sík vetületben. Ezen a képzeletbeli égbolton megjeleníthetők a hónapok, napok és óraidő koordinátái. Valójában az egész év időtartama feltüntethető. A naptári időpontokkal a meteorológiai adatok a napsütéses órák, a választott hőmérsékleti adatok előfordulási gyakorisága, valamint a napenergia-hozamok párosíthatók. Az így megszerkesztett virtuális égbolt olyan eszköz tervezők kezében, mellyel mért adatok alapján megbízhatósággal előre „megjósolhatóak”, tervezhetőek a benapozási, árnyékolási, időjárési, túlmelegedési események, tehát még a tervezés állapotában meghozhatóak azokat a döntések, melyek a legkedvezőbb kívánt eredményt biztosítják.

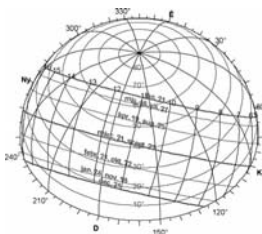
A virtuális égboltot megjelenítő **SunArch** elnevezésű számítógépes program könnyen kezelhető bármely szakterületen azok számára, akiknek munkája a napfényhez kapcsolódik, mint építészek, mérnökök, kertészek, meteorológusok, és a napenergiát felhasználók stb. A program tulajdonsága, hogy a tervezési műveletekhez az égbolton megjeleníthetők az égbolt magasságait, égtájakat, óraidőt, bármely helyzetű sík beesési szögeit jelző vonalak, s ezek színe választható, és szükség szerint ki-be kapcsolhatóak. A program ezen felül lehetővé teszi, hogy a virtuális égbolt képét térben, vetületben és fényképpel egyesítve jelenítsük meg a képernyőn.

Tervező program

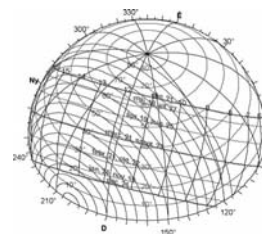
A program a Nap látszólagos égi pályáit jeleníti meg a Föld bármely pontján térben, tervezési műveletek elvégzése, valamint a benapozás és árnyékolás meghatározásához, valamint épületek túlmelegedés elleni védelmére és napkollektorok optimális tájolása céljára.

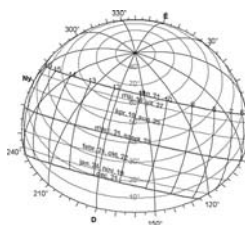
A benapozás meghatározása élettani és energetikai szempontból fontos döntések egyedüli eszköze. A természetes fény biológiailag szabályozza az élő szervezet egészségi állapotát. A vitális hormonok termelésének mennyiségét szervezetünk a napfény változása szerint növeli vagy csökkenti. A kedvező benapozás megteremtése építészeti zárt terekben nélkülözhetetlen, mert a civilizált országok lakossága napi életének 80–90 százalékát napfénytől elzárt terekben tölti. A napi napfénydózishoz szokott szervezetünk drasztikus változást szenved mesterséges fénytől. A mesterséges fény csak a látást teszi lehetővé, de a spektrumból hiányoznak azok a hullámhosszak, amelyek nélkülözhetetlenek az immunrendszerünk megőrzéséhez. Hormontermelésünk olyan mértékben válik megzavarttá, amilyen mértékben a fény spektruma eltér a napfénytől. Nincsen olyan világító berendezés, amely helyettesíteni képes a természetes fényt. A mesterséges megvilágítás számunkra káros, ezért az építészeti terek kellő benapozásának megteremtése elkerülhetetlen.

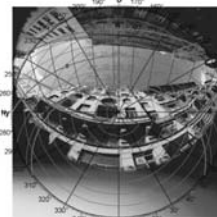
A benapozást a helyiség egy kiválasztott pontján tudjuk vizsgálni, ha a fényt beocsátó nyílást, pl. ablakot, üvegfalat stb. az égboltra vetítjük. A kirajzolódó égbolti nyíláson belül fekvő piros színű nappályáról lehet a várható napfénytartamot leolvasni. A program a hazai helyiségek földrajzi koordinátáit tartalmazza és az óraidőt automatikusan odatartozó csillagászati időre módosítja. Nyári időszámítást is be lehet kapcsolni. Tanulmányozni lehet az üvegezett felületre érkező napsugarak beesési szögét, ha bekapcsoljuk a beesési szögmérőt. A helyiség tényleges benapozottságának minősége a beesési szögtől függ.

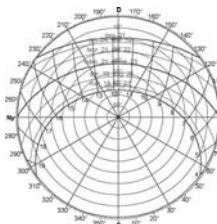
A hatvan fokról meredekebb sugarak már nemigen hatolnak át, ezért benapozás és kollektorok számára ezek haszontalanok, túlmelegedés tekintetében veszélytelenek.

Az üvegezett nyílás valós teljesítménye ellenőrizhető, ha megszerkesztjük az ablak fölött kiszögellő erkély vagy árnyékoló égi képét is. Mint látható, az alaprajzon még fénybeocsátás szempontjából igen ígéretesnek tűnő homlokzati nyílás korántsem képes teljesíteni az elvárásokat, ha föléje erkély nyúlik, hiszen az égbolt legnagyobb fénysűrűségű felülete került takarásba. Csupán a benapozás elemzésének ismeretében leszünk képesek a helyes döntés meghozatalára, s ennek alapján a szükséges változtatások végrehajtására. Kiszerezhető és tanulmányozható a tervezett épület környezeti tárgyainak égre vetülő képe, azaz a szabad égboltkörvonal, vagyis a választott pont benapozottsága is, ha rendelkezésünkre állnak a térbeli adatok. Egy csipkezet vagy bonyolultabb körvonalú környezet, például növényzet megjelenítése időigényes munka. Ennek elkerülésére a program kínál egy fotóeljárás alapuló lehetőséget is.

A vizsgált környezet fényképét egyesíteni lehet az égbolt nappályavonalaival. A szabad égboltkörvonal ezután megjeleníthető.

A körvonal körülrajzolásával olyan nappálya diagramot állíthatunk elő, amelyen a fényképfelvétel kikapcsolása után további szerkesztéseket végezhetünk el kívánság szerint. A számítógépes programot most ötvenezer forint helyett akcióban harmincezer forintért és hardverkulcs vásárlásával lehet beszerezni jövő év márciusáig a **HYPERLINK**

„<http://www.bausoft.hu>” \o „<http://www.bausoft.hu>” www.bausoft.hu címen, vagy a 72-465-266 telefonszámon lehet érdeklődni.

Dr. Kuba Gellért

Pécsi konferencia- és koncertközpont nyílt építészeti tervpályázat felhívása

A tervpályázat kiírója: Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata – 7621 Pécs, Széchenyi tér 1.

A tervpályázat lebonyolítója: MÉK Logisztikai és Koordinációs Közhasznú Társaság – 1088 Budapest, Ötpacsirta u. 2. E-mail: info@mek.hu

A tervpályázat tárgya: Pécs 40679 hrsz.-on nyilvántartott ingatlanon, illetve a tervpályázati dokumentáció mellékletét képező helyszínrajzon jelölt további területeken építendő, mintegy 1000 fő befogadására alkalmas konferencia- és koncertközpont építészeti tervjavaslatának kidolgozása.

A tervpályázat célja: A Konferencia- és Koncertközpont építészeti kialakítására a legjobb megoldás kiválasztása, az épület és az azt körülvevő tér építészeti egységét biztosító, legszínvonalasabb terv kiválasztása.

A tervpályázat jellege: NYÍLT

A tervpályázati eljárás formája: ÉPÍTÉSZETI TERVPÁLYÁZAT

A tervpályázat eljárásában és lebonyolításában TITKOS

A tervpályázat lebonyolítása: Közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény, a 137/2004. (IV. 29.) Korm.rendelet, a MÉK Tervpályázati Szabályzata, a Pécs M. J. V. Önkormányzat Közbeszerzési Szabályzata, valamint a tervpályázati kiírás előírásai szerint történik.

A tervpályázat lebonyolításának időtáblázata

Tervpályázat meghirdetése, árusításának kezdete: 2006. december. 1.
Helyszíni szemle időpontja: 2007. január 5.
Kérdések határideje: 2007. január 15.
Kérdésekre adott válaszok határideje: 2007. január 31.
Pályaművek postára adásának határideje: 2007. március 16.
Pályázat eredményének kihirdetése, díjak átadása: 2007. április 16-ig
Tervpályázat nyilvános bemutatása: 2007. április 30-ig
Díjazásban nem részesült pályaművek visszaadása: 2007. május 15.

A tervpályázati dokumentáció beszerzésének módja:

A tervpályázati dokumentációt bruttó 60 000 HUF összegért, 2007. március 16-ig lehet letölteni a MÉK www.mek.hu webcím alatti honlapjáról, a regisztráció igazolásakor kapott regisztrációs kód ellenében. A befizetés a MÉK KHT részére az alábbi számlaszámon történik:

Magyar pályázó részére: 10405004-49525257-50551023

Nem magyar pályázó részére: SWIFT CODE OKHB HU HB

IBAN HU-16-10405004-49525257-50551023. A befizetésekor a közlemény rovatban a regisztrációs kódot fel kell tüntetni. A regisztrációs díj beérkezését követően a kódszám alapján lehet a teljes pályázati dokumentációt letölteni. A regisztrációs kód nélkül a pályázat letöltése nem lehetséges! **Kérdések feltevése:** A pályázók a kiírással és a pályázattal kapcsolatban kérdéseket 2007. január 15-ig az alábbi címre küldött e-mailben tehetik fel: E-mail: info@mek.hu A határidőben feladott kérdéseket a kiíró, ill. a nevében eljáró Bíráló Bizottság 2007. január 31-ig megválaszolja, és az összes kérdést, valamint az azokra adott válaszokat, továbbá a közlekedési vizsgálatot a regisztráció során megadott e-mail címre megküldi, valamint a www.mek.hu honlapon közlésezi.

A Bíráló Bizottság összetétele:

Elnök:

Pécs MJ. Város Önkormányzata

Tasnádi Péter polgármester

Társelnök:

Magyar Építész Kamara

Wagner Péter DLA, építészmérnök

Szakmai titkár:

Magyar Építész Kamara által delegált építész

Domonkos Ádám építészmérnök

Tagok:

Magyar Építőművészek Szövetsége Tima Zoltán építészmérnök

Pannon Filharmonikusok – Pécs Horváth Zsolt igazgató

Pécs MJ. Város Polgármesteri Hivatal Bagoly Attila építészmérnök

Dél-dunántúli Építész Kamara Sulyok Balázs építészmérnök

Fellbach város Dr. Eckart Rosenberger építész

Graz város Peter Zinganel építész

Országos Lakás és Építésügyi Hivatal Antal József építészmérnök

Pécs MJ. Város Önkormányzata Márton András DLA

A tervpályázat díjazása:

A pályaművek díjazására és megvételére bruttó 43 000 000 HUF áll rendelkezésre.

A díj legnagyobb összege: 15 000 000 HUF

A megvétel legkisebb összege: 1 000 000 HUF

A díjak és a megvételek áfá-t tartalmaznak, és adóköteles bevételek.

Felhívás

Fót Város Önkormányzatának Polgármestere

főépítész feladatok ellátására munkatársat keres.

Az állás 2007. február 1-jétől betölthető. A feladatkör ellátására megbízás alapján kerül sor. Alkalmazási feltételek:

- legalább öt éves – a településrendezésben, az építészeti tervezésben, illetőleg az építésügyi igazgatásban összesen eltöltött gyakorlattal rendelkező okleveles építészmérnök, vagy legalább nyolcéves – a településrendezésben, az építészeti tervezésben, illetőleg az építésügyi igazgatásban összesen eltöltött gyakorlattal, valamint szakirányú felsőfokú kiegészítő szakképzettséggel rendelkező építészmérnök.
- Településmérnök, építész kamarai tagság.
- A Pest Megyei Építész Kamara 90 napnál nem régebbi szakmai véleménye. Javaldalmazás megegyezés szerint. A szakmai önéletrajzot és a végzettséget igazoló okmány(ok) másolatát 2007. január 15-ig a Polgármesteri Hivatal (2151 Fót, Vörösmarty tér 1.) Titkársági irodájára kérjük eljuttatni.

Közlemények

Az Építészek Háza 2006. december 20. és január 2. között zárva tart.

Az első munkanap: 2007. január 3.

BÉK-MÉK-MÉSZ

Tisztelt Építész Kollégák!

A szeptember 1-jétől törvényileg kötelező Épületenergetikai számítások elvégzését vállalom a május 24-én megjelent kormányrendelet szerint. Tervátszámítás, felülvizsgálat, energiatakarékossági javaslatok. Rétegtervi és gépészeti számítások az új követelmények szerint.

Papp Tibor

okl. villamosmérnök, Energia Auditor.

Tel.: 06-20/9710-326

Mosonyi u 3. Tel.: 333-3877,

www.enerszam.hu

A kamarai tagok által megjelentetett közlemények tartalmáért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.